

اداره مخصوصه
درسعادته ياب على جاده سنده

محل اداره :

مُشَاطَرَةُ الْقِيَمِ

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكنزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولنور
درج ايديلهين آثار اعاده اولنور

دين، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتدن و سياسياتدن وبالخاصه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئون اسلاميه دن
بحث ايدر و هفته ده بردفعه نشر اولنور.

مؤسلى : ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

درسعادته نسخه سى ۵۰ پاره در

قىرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى
۲۰ غروش فضله آلير

تاريخ تاسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

درسعادته پوسته ايله كوندريلىر سه ولايات بدلى اخذ اولنور

سنه لى

۸۰ ۴۰

۸۰ ۴۰

ولاياتده

ممالك اجنبيه ده

عدد : ۵۰

۳ شعبان ۳۲۷ پنجشنبه ۶ اغستوس ۳۲۵

ايكنجى جلد

لسان مسئله سنه داتر

ثروت فنونك ۹۴۸ نومرولى نسخه سنده على نصرت بكك صراط مستقیمده كى مقاله مه یازدینی جوابی كوردم. هر نه قدر بوجواب بك كيكمش اولسه ده على نصرت بكك جسورانه ميدانه آتيلوب جواب یازديغنه، مسلكارینی محافظه چالشيديغنه سويندم.

اوقودم، برايكي اوچ دفعه اوقودم. مع التأسف مقاله مده كى آچيق سؤاللر مه جواب كوردم. مقاله نك كیزلى معنارینی آكلامق ایچون تحلیل ایتكه باشلام. عرب وفارسی الفاظدن اویدرمه اوزون اوزادی عرب وفارسی ترکیبیلرله قبالی جمله لری تحلیل نه قدر کوچ اولسه ده اساس فکری لری تحلیل ایتدم. مقصدلرینی شوصورتله خلاصه ایدیه بیلدم:

۱ — تورك لسانك فصاحتی «عربی وفارسی لسانلرینك جواهر كزیده الفاظ و اثمار پرچیده معانیسی ایله تأمین ایدیه بیللمسی.»

۲ — «نقدر آچيق و بیاغی الفاظ ایله سویله نسه عوامك ینه ادراك ایدیه مامسی» در.

شوايكي فکری على نصرت بك بداهت درجه سنه كمش ديه تلقی ایتشدر وشوفكرلرك اطرافنده اوزون اوزادی عربی، فارسی جمله لر اویدرمشدر. لیكن مسئله نك اك اساسی، دعوانك اصل تملی ده شو فکری لره در. بونلر، دلیللر دكل، مدعالدر.

بن عوام ایله خواص دماغلرینك خلقتنده فرق اولمادیغنی، بیقارینی فرانسز اصولیجه تزیین ایدن استانبوللی برك ایله اناطولینك قبا بر توركي آره سنده دماغاً هیچ فرق بولمادیغنی، كندی لسانلرنده سویلنیلسه آكلامه لرنده شبهه اولمادیغنی بیان ایدیورم. بنم دعوام بودر. شیمدی سزك برنجی فکری كیزی تدقیق ایدلم. طوغرابسی بود، واکزی غریب وكولنج بولورم. بر ديلك فصاحتی اوديلك بشقه لسانلره اسیر قالماسیله اولدیغنی دعوی ایدیه جك سزدن بشقه عالمده هیچ بر محرر كله مشدر، دییه بیلورم. هم ده کلیه جكدر. بوفكر ك اختراعی شرفی طبیعی سزه، یالكر سزه مخصوصدر.

لسانك فصاحتی، ديلك كنیشنامه سی، سوزلرك هر درلو مجازی معنارده استعمال ایدلمسی و بشقه لسانلردن سوز آلمامسی و بیوك بر احتیاج حالنده اخنهی سوزلری كندی ديلك قواعدینه تابع ایدلمسی ایله اوله جقدر. بتون عالمك ديللری حقنده بوقاعده بردر. هم ده بتون عالمك ديللری بوصورتله كوزلشمشدر، كنیشلشمشدر. ایشه كوزمزاو كنده عرب لسانك فصاحتی، فارسی لسانك كوزلاكي بو مسلكی تعقیب ایتهلرندن حصوله كمش بركالدر.

شبهه سز بوقاعده دن بزم تورك لسانمده استتبا ایدیلیمه جكدر، سزك عثمانلی تورك ديلك كزده آنجق شو یوله ترقی ایدیه جكدر. بونك ایچون عثمانلی تورك ديلك كزك ایلرله مامسی ایچون شویولدن كیتك وبوصورتله حركت ایتك لازمدر.

شمیدیكی حالده اصطلاحاتكیز ایچون سوزیکز بولماز سده و بعض

تعبیرلر ایچون عربی، فارسی سوزلرینه احتیاج وار ایدیه بونلری «مسافر» اوله رق قبول ایدوب بونلره هیچ بروقت قایتولاسیون حقنی ویرمه ملی، بونلرك هپسینی كندی قاعده كزه تابع بولندیر ملی، یازدیگن كیتابلر، رساله لره، مقاله لره هپ لسانك كزك ساده لشمه سنه خدمت ایتلیدر.

اولكي مقاله مده دیدیم كی بومسئله سزك یالكر ديلك كزك دكل، بتون حیوانك كزك اساسی، تمیلدر. بتون سیاسی ومدنی، اقتصادی واجتماعی اصلاحاتكیز بوكا باغلیدر.

ایكینجی مسئله یه، یعنی عوامك ادراك ایدوب ایدیه مامسی مسئله سنه كلنجه؛ بنجه بداهت درجه سنه كمش بوفكر آوروپا تاریخ اجتماعی وسپاسی لریله اثبات ایدلشدر. بوكون آوروپا ممالك كینك پارلامنتو. لرنده كی بیوك بیوك عمله فرقه لری، آوروپاك مصادمه اقتصادی سنده بیوك اهمیتی حائز ملیونلرجه اعضایه مالك سوسپال و دیموقراطی فرقه لری عجبا نره دن كیشدر، نره دن چیقوب مصادمه یه باشلامشدر، نره دن كندیسنك منفعتی آكلامشدر؟ عوام ادراك ایدیه مامسه نره دن آوروپاك عوامی صنایع نفیسه یه، ادبیاته تأثیر ایتشدر؟ فصل بتون آوروپاده بیوك «عوام» مسلكی میدانه كیشدر؟ ديمك اورانك عوامی آكلا یورلر، ادراك ایدیورلر مش... اوله ایسه نیچون بزم تورك عوامز آكلامیه جق؟ نیچون آوروپا لیلرك ادراك ایتدیكي برشیئی توركلر ادراك ایدیه میه جك؟ بونك سببی نه؟ سزك توركلری و خصوصاً توركلرك عوامی بیلمدیك كزدن بشقه بوفكر كیزك بر سببی وارمی؟ وارسه كوسترك! یوقسه بیلمدیك كز هرشیئی یوق ديه دعوا یه قالدشمه یكز.

سز عوام ایچون كیتابلر یازدیكز، رساله لرنشرا ایتدیكز، مکتبلر آچدیكز، قونفرانسار ویردیكز ده آكلامه دیلرمی؟ محررلریكز آنلره عالی فکری لر آكلامق ایسته دیلر ده عوام: «بوفكرلریكز بك عالی، بزه بیاغی فكر ویریكز» دیدیلرمی؟ محمد امین بكك شعرلرینی آكلا یانلر سزك یازد قلیریكزی آكلاما زلر سه بونده كی قباحث فکریكز ده اولما نیجه ديلك كزده اولمق لازم كلزمی؟ [مثلا ثروت فنونده كی مقاله كزده ۱۴۴۰ سوزك یالكر ۳۶۸ ی توركجه در، بونلرك چوغی ده ادوات.]

بن سزك كی توركلرك بتون اقوام مدنیه دن آشاغی اولدینه اعتقاد اولمادیغندن، بتون عالمه عام اولان قاعده لردن توركلرك براسه تشكیلله دماغلرینك ضعفنه سؤ ظنم بولمادیغندن، بو وقته قدر عوامك كزك آكلامدینی شیلردن سز یازیجیلری سز «ادبی لسان» محررلرینی تعیب ایدیورم. بونلرك بو وقته قدر مدنیتكز علیه نه پایدقاری حركتلرك اك بیوك فاعللری سز دیه اعتقاد ایدیورم وبوصورتله سزی شایان مؤاخذه كوریورم. هیچ شبهه سز بو خصوصده اك بیوك قباحث عوامه آكلامق وظیفه سی اولان محررلریكز وظیفه لری ایفا ایتمه. ملری در.

عوام و خواصه مخصوص آیری آیری ایکی دیل مسئله سی قرون اولاده، حتی قرون وسطاده تطبیق ایدلش ایدیه یكرمنجی عصرده تطبیق ایدیه مامه كده در. برعادت، برقانون اجتماعی آلتیده یشایان عوام

ترکیبلرله اویدرمه لر یاییورسکیز؟ نیچون یوقدر بدیهی برفکره قارش
متعصبانه عناد ایدیورسکیز؟ بونک سببی نه؟ بنجه بونک اک بیوک
سببی سنک ترکجه بیلمدیککیزدر.

قزانی عیاض

مَواعِظُ

۶۲ درس — ۳ تموز ۳۲۵

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم. بسم الله الرحمن الرحیم.

﴿انما جزاؤ الذین یحاربون الله ورسوله ویسعون فی الارض فساداً ان یقتلوا او یصلبوا او تقطع ایدیهم وارجلهم من خلاف او ینفوا من الارض ذلک لهم خزی فی الدنیا ولهم فی الآخرة عذاب عظیم. ان الذین تابوا من قبل ان تقدروا علیهم فاعلموا ان الله غفور رحیم﴾ صدق الله العظیم.

﴿انما جزاؤ الذین...﴾ یعنی «یحاربون اولیاء الله». بوراده حذف مضاف وار. شول کیمسه لک جزاسی... یعنی شول کیمسه لک الله ایلله، رسول ایلله محاربه ایدیور. یعنی الهک ورسولک سوکیلیسی اولان مؤمنلرله محاربه ایدیور... قطاع طریق اولمشلر، یوللری کسرلر، غصب و غارت ایدرلر. یوللرک سلب آسایش وامنیته بادی اولورلر، قطاع طریقلر، باغیرلر... جنساب بازی کندیله محاربه عد ایدیور، مؤمنلرله محاربه ایدن کیمسه لری. بونلر کویا الله ایلله، رسول ذیشانلی ایلله محاربه ایدیور.

بونلر ده ا نه یاپارلر؟ (ویسعون فی الارض فساداً) یریوزنده مفسد اولمغه سی ایدرلر. «فساداً» کله سی یا حالیت اوزره منصوب، «مفسدین» دیمک، مفسد اولدقلری حالده سی ایدرلر، فساد چالیشیرلر، اختلاله سبب اولورلر، اهالی پی بر برینه قاتارلر، ساعی بالفساد اولورلر.. یاخود مفعول له در، تعلیل ایچوندر. اورتله نی افساد ایچون سی ایدرلر، قوشارلر، اوغراشیرلر... بونلرک جزاسی نه در، بیلمدیککیز؟ هم بوجزا یالکیز دنیا ده دکل، آخرتده وار. درت شیئک بری در بوجزا. بودرت شیدن خالی اولماز. جنایتک درجه سنه کوره جناب باری قرآن کریمده درت مرتبه جزا تعیین ایتمش. بویله مفسدلرک جزاسی نه در؟

۱ — (ان یقتلوا) قتل اولنورلر، بویولری اورولور.

۲ — (او یصلبوا) یاخود آصیلیرلر...

۳ — (او تقطع ایدیهم وارجلهم) یاخود بر الیلله بر آیاغی کسیلیر.

ایله خواصی نه یولده آیرملی؟ نره خط حدودی چیزمیلی؟ بو ایکی صنف [اکر وارسه] بتون حیات اجتماعیه لرنده یکدیگرینه محتاج اولدیغندن و هربری دیکرینک ممنوی ومادی تأثیرلری آلتنده اولدیغندن طبیعی بونلر آره سنده نه ایکی دین، نه ایکی دیل حاصل اوله جقدر. شو حالده سنز خواص محررلرینه اوقوییحیلر نره ده بوله جقسکیز؟ بونلرک یازدیغی کتابلره، سویله دیکی فکرلره نره دن شاگردلر بوله جقسکیز؟ سنک کبی فقیر برمانده وطبعاً دیموقراتیف بر قومه آیری فکرلی، آیری تربیه لی، آیری عادتلی، آیری لسانی آیری ادبیاتی بر صنف نره دن بوله جقسکیز؟ له الحمد بوصنف نه سزده ونه ده بزده اولمامش؛ بوندن صکرده اولمه جقدر. برکویک سفالتیه برعائله نک سعادتتی تأمین ایدن بر صنفک بولنامسی بزم تورک تاریخنک اک بیوک مابه الافتخاری اولدینی کبی اجتماعی ترقیاتمز ایچون ده بویکی اجتماعی بر مانع ترقینک اولمدینی بک سونیلله جک بر حقیقتدر. تاریخنک یاپامادینی خواص وعوام صنفی طبیعی علی نصرت بک و آرقداشلری یاپامیه جقدر. وبالطبع خواص دلی فکری ده خیال حالده قاله جقدر. بز تورکلر کرک شمالده کرک جنوبده هر وقت دیموقرات اولمشز؛ هر وقت سلطانلر مز پادشاهلریمز، وزیرلریمز، عالملریمزله مناسبتمز آرقداشجه برادرجه اولمش شمیدیله اوله اولور بزطبعاً دیموقراتلر، دیموقرات اوله رقی شایه جغز، دیموقرات اوله رقی ترقی ایده جکیز.

شونک ایچون بزم تورکلرک آره سنده [نره ده اولورسه اولسون کرک روسیه تورکلری و کرک عثمانیلر آره سنده] برفکرک ترقیسی ایچون اک بیوک شرط وارسه اوده عوامک منفعتی کوزتمکدر. طبیعی بتون افکارک آکلاشمامسک سببی اولان دیلده ده، بتون افکارک ترجانی اولان ادبیاتده ده بوشرط اجرا ایدیله جک، بوفکر تعقیب ایدیله جکدر: لسانک عوام آکر درجه ده ساده لشدیرلمسی... ایشته شوساده لسان سایه سنده بز شمیدیکی جاهل عوامک فکرینی آچق و آنلرک اویومش دماغلرینی حرکت ایتدیرمک و آنلری مانع ترقی دکل، افکار مدنیله مزک محافظی یایمق ایستیورز.

بوندن بشقه لسانک ساده لشمه سنک بیوک فائده لری ده اولدینی طبیعی انکار ایدیله مز. مثلاً سنک، عثمانلی تورکلرک ادبیاتی شمیدیکی کبی یالکیز استانبولده بر قسم خلق اوقومیبوده آناطولینک کوی لرنده، قفقاس طاغلرنده، آذربایجان شهرلرنده، وولغا نهری بوینده کی قرا تخانه لرده اوقونسه عجبا علی نصرت بکله سلیمان نظیف بک، و بونلرک مسلکداشلرینه [اکر وارسه] نه اوله جق؟

نامق کاللرک، عبدالحق حامدلرک، خالدضیالرک وسائرلرینک اثرلری یکر میشر قرقر بیک نشر ایدیلسه بونلردن کیم متضرر اوله جق؟ محررلریکیز قلملری ایله معیشتلرینی تأمین ایدوب ادبیات ایله هیچ مناسبتی اولمیان حکومت خدمتلرینی بر اقوب حر برر محرر اولسلر بوندن ادبیاتکیز متضرر می اوله جق؟ بوقدر ساده برفکری آکلایان کونش کبی آچق بردوشنجه بی دوشنه مین بر انسان وارمیدر؟ اوله ایسه نیچون ساده لک عایهنده او قدر اوزون اوزادی عرب وفارسی